

Τα ξενικά φυτικά είδη στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000: ένας οδηγός και μία βάση δεδομένων

Τα ξενικά φυτά (συνώνυμα: μη γηγενές, μη αυτόχθον, εισαγόμενο, εξωτικό, αλλόχθον) είναι τα φυτά εκείνα που εξαπλώνονται σε μία ή περισσότερες περιοχές της Ελλάδας και η παρουσία τους αυτή οφείλεται σε εκούσια, ή ακούσια ανθρώπινη δραστηριότητα ή στην διασπορά του με φυσικό τρόπο από μία γειτονική περιοχή όπου είναι αλλόχθονο.

Η μετάβαση από την κατάσταση «εγκλιματισμένο, μη εισβλητικό ξενικό είδος» (*naturalized non-invasive alien species*) στην κατάσταση «εισβλητικό» ξενικό είδος» (*naturalized invasive alien species*) αντιπροσωπεύει το σημείο εκείνο μετά από το οποίο η **παρουσία ξενικών ειδών μπορεί να αρχίσει να έχει ανιχνεύσιμες οικολογικές ή οικονομικές συνέπειες**.

Οι βιολογικές εισβολές θεωρούνται μία από τις σημαντικότερες απειλές για τη βιοποικιλότητα και τη λειτουργία των οικοσυστημάτων (Primack, 2012, Strayer, 2012). Σημαντικές οικολογικές (π.χ., Vilà et al., 2010) και οικονομικές (π.χ. Olson, 2006) επιπτώσεις έχουν καταγραφεί ως αποτέλεσμα της παρουσίας εισβλητικών ειδών σε μία ποικιλία φυσικών κοινοτήτων βλάστησης παγκοσμίως, καθώς και σε προστατευόμενες περιοχές (ΠΠ). Παρόλο που η δημιουργία προστατευόμενων περιοχών αποσκοπεί στη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας από πιθανές απειλές, στοιχεία για την αύξηση των επιπτώσεων από τα εισβλητικά ξενικά είδη στους πληθυσμούς των αυτόχθονων ειδών και στα οικοσυστήματα των προστατευόμενων περιοχών σε παγκόσμια κλίμακα τεκμηριώνουν ότι οι εισβολές φυτικών ειδών, μπορούν τελικά να μειώσουν το φυσικό δυναμικό των ΠΠ για αποτελεσματική διατήρηση της φύσης (Mack et al. 2000).

Το σύνολο σχεδόν των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα έχουν μακρά ιστορία παρουσίας του ανθρώπου και επομένως ανθρωπογενούς επιρροής, συμπεριλαμβανόμενης της εισαγωγής ξενικών ειδών. Αυτό συμβαίνει εκεί όπου δεν εφαρμόζονται κάποιοι περιορισμοί παρεμπόδισης εισαγωγής ξενικών ειδών στα οικοσυστήματα εντός και γύρω από τις προστατευόμενες περιοχές (Pyšek et al. 2003, Braun et al. 2016).

Αντικείμενο του έργου είναι:

- Η δημιουργία ενός θεματικού οδηγού με περιεχόμενα που συνοπτικά αναφέρονται παρακάτω. Τα φυτά θα συνοδεύονται από φωτογραφίες και χάρτες κατανομής/εξάπλωσης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό (περιοχή δικτύου Natura 2000) επίπεδο.
- Η δημιουργία μιας σχεσιακής βάσης δεδομένων-δικτυακής πλατφόρμας με όλη την πληροφορία που θα περιλαμβάνεται στον οδηγό, με σύγχρονα εργαλεία οπτικοποίησης της πληροφορίας για κάθε φυτό και για το σύνολο των ξενικών φυτών της Ελλάδας, με αναφορές που θα μπορούν να εξάγονται σε διαφορετικές χωρικές κλίμακες (εθνική, περιφερειακή- τόσο διοικητικών μονάδων, όσο και φυτογεωγραφικών περιοχών, τοπική- περιοχή Natura 2000).
- Η εκτύπωση 200 αντιτύπων του οδηγού σε τετραχρωμία στα ελληνικά και τα αγγλικά.

Περιεχόμενα του οδηγού και της βάσης δεδομένων

- Επικαιροποιημένος κατάλογος εγκλιματισμένων ξενικών ειδών (naturalized alien species), που θα συνοδεύεται από πληροφορίες και λειτουργικά χαρακτηριστικά για κάθε είδος, όπως:
 - ✓ βιομορφή,
 - ✓ διάρκεια ζωής,
 - ✓ αυξητικός τύπος,
 - ✓ περίοδος ανθοφορίας,
 - ✓ περίοδος καρποφορίας,
 - ✓ προέλευση των ξενικών ειδών της Ελληνικής χλωρίδας,
 - ✓ οικότοπος/οικοσύστημα στο οποίο συναντάται,
 - ✓ τύπος καρπού,
 - ✓ μέσο διασποράς,
 - ✓ τύπος επικονίασης
 - ✓ εξάπλωση στις περιοχές του δικτύου Natura 2000 (σε ποια ή ποιες προστατευόμενες περιοχές απαντάται κάθε είδος).
- Επικαιροποιημένος κατάλογος των μη εγκλιματισμένων ξενικών ειδών (not naturalized alien species), για τα οποία υπάρχει τεκμηρίωση παρουσίας/καταγραφής στην Ελλάδα, προκειμένου να γίνεται παρακολούθηση των ειδών αυτών στην πορεία εγκατάστασής τους στην Ελλάδα και στην πιθανή συμπερίληψή τους στην Ελληνική χλωρίδα ως εγκλιματισμένα ξενικά είδη (naturalized alien species).
- Οικολογική αναφορά και χαρτογραφική αποτύπωση και για τα εσβλητικά ξενικά είδη που αναφέρονται στους επικαιροποιημένους καταλόγους της ΕΕ και απαντώνται στην χώρα μας (*Ludwigia grandiflora* (Michx.) Greuter & Burdet, *Ludwigia peploides* (Kunth) P.H. Raven, *Ailanthus altissima* (Mill.) Swingle).
- Χάρτες κατανομής (χωρικά πρότυπα κατανομής) για κάθε ξενικό είδος σε εθνικό επίπεδο, σε περιφερειακό επίπεδο, και σε επίπεδο κάθε προστατευόμενης περιοχής του δικτύου Natura 2000.
- Χάρτες «θερμών περιοχών» (hot spot areas) εντός του δικτύου Natura 2000, στις οποίες έχουμε μεγάλη συγκέντρωση ξενικών ειδών.
- Πρότυπα επικάλυψης «θερμών περιοχών» (hot spot areas) αυτόχθονων ειδών στο δίκτυο Natura 2000 (περιοχές με υψηλή συνολική ποικιλότητα και/ή υψηλή ενδημική ποικιλότητα, και/ή υψηλή μοναδική και περιορισμένης εξάπλωσης ποικιλότητα) και «θερμών περιοχών» (hot spot areas) ξενικών ειδών.
- Ξενικά φυτικά είδη και οικοσυστημικές υπηρεσίες στην Ελλάδα και το δίκτυο Natura 2000, για την κατανόηση των εννοιών και την απόκτηση κοινής αντίληψης όλων των ενδιαφερόμενων μερών (stakeholders) και των υπεύθυνων λήψης αποφάσεων για την αρνητική σημασία και τις επιπτώσεις που μπορεί να έχουν τα ξενικά και εισβλητικά είδη στο φυσικό κεφάλαιο, στην οικονομία και την κοινωνία.

ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ:	6 μήνες
ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΡΓΟΥ (€):	20.000 μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ